ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

कृष्ण यजुर्वेदीय तैतिरीय संहिता

पद पाठः (वाक्य सहित)

चतुर्थकाण्डे प्रथमः प्रश्नः

Notes:

- Please refer to the book "TS Kandam 1" and "TS 1.1 pada paadam with Vaakyam" for notes and conventions used in this Compilation.
- Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in

Table of Contents

4 कृष्ण	यजुर्वेदीय	तैत्तिरीय	संहितायां	पद	पाठे	चतुर्थं
काण्डं	3					

4.1चतुर्थकाण्डे	प्रथमः प्रइनः–	अग्निचित्यङ्ग
मन्त्रपाठाभिधानं		2

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः , हरिः ओं

4 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे चतुर्थं काण्डं

4.1 चतुर्थकाण्डे प्रथमः प्रश्नः अग्निचित्यङ्ग मन्त्रपाठाभिधानं

<u>4.1.1.1</u>

युञ्जानः प्रथमं मनस्तत्वायं सिवता धियः ।
अग्निं ज्योतिर्निचाय्यं पृथिव्या अध्या उभरत् ।
युक्तवाय मनसा देवान्थ् सुवर्यतो धिया दिवं ।
बृहज्ज्योतिः करिष्यतः सिवता प्रसुवाति तान् ।
युक्तेन मनसा वयं देवस्य सिवतुः सवे । सुवर्गयाय शक्त्यै ।
युञ्जते मन उत युञ्जते धियो विप्रा विप्रस्य बृहतो विपश्चितः ।
वि होन्ना दधे वयुना विदेक इन् – [] 1

4.1.1.1 - Padam

। । । युञ्जानः । प्रथमम् । मनः । तत्वाय । सविता । धियः । अग्निम् । ज्योतिः । निचाय्येति नि – चाय्य । पृथिव्याः । अधि । एति । अभरत् । युक्त्वायं । मनसा । देवान् । सुवः । यतः । धिया । दिवम् । बृहत् । ज्योतिः । करिष्यतः । सविता । प्रेति । सुवाति । तान् । युक्तेनं । मनसा । वयम् । देवस्य । सवितुः । सवे । सुवर्गेयायेति सुवः – गेयाय । शक्त्यै । युञ्जते । मनः । उत । युञ्जते । धियः । विप्राः । विप्रस्य । बृहतः । विपश्चितः । वीति । होत्राः । दधे । वयुनाविदिति वयुन – वित् । एकः । इत् । 1 (50) 4.1.1.2 मही देवस्य सवितुः परिष्टुतिः । युजे वां ब्रह्मं पूर्व्यं नमोभिर्वि धामानि दिव्यानि तस्थुः । यस्य प्रयाणमन्वन्य इद्ययुर्देवा देवस्य महिमानमर्चतः । यः पार्थिवानि विममे स एतंशो रजा ्सि देवः संविता महित्वना । देवं सवितः प्रसुव यज्ञं प्रसुव – [ ] 2

4.1.1.2 - Padam

मही । देवस्य । सवितुः । परिष्टुतिरिति परि-स्तुतिः । युजे । वाम् । ब्रह्म । पूर्व्यम् । नमोभिरिति नमः – भिः । वीति । ३लोकाः । ॥ ॥ । ॥ । । । । यन्ति । पथ्या । इव । सूराः । शृण्वन्ति । विश्वे । अमृतस्य । पुत्राः । एति । ये । धामानि । दिव्यानि । तस्थुः । यस्य । प्रयाणमिति प्र – यानम् । अन्विति । अन्ये । इत् । ययुः । देवाः । देवस्य । महिमानम् । अर्चतः । यः । पार्थिवानि । विमम इति वि – ममे । सः । एतंशः । रजार्सि । देवः । सविता । महित्वनेति महि-त्वना । देव । सवितः । प्रेति । सुव । यज्ञम् । प्रेति । सुव । 2 (50) 4.1.1.3 यज्ञपतिं भगाय दिव्यो गन्धर्वः । केतपूः केतन्नः पुनातु वाचस्पतिर्वाचमद्य स्वदाति नः । इमं नो देव सवितर्यज्ञं प्रसुव देवायुव एं सखिविद एं सत्राजितं धनजित एं सुवर्जितं । ऋचा स्तोम 🗸 समर्धय गायत्रेण रथन्तरं । बृहद्-गायत्रवर्तनि ।

4.1.1.3 - Padam

यज्ञपतिमिति यज्ञ – पतिम् । भगाय । दिव्यः । गन्धर्वः । केतप्रिति केत – पूः। केतम्। नः। पुनातु। वाचः। पतिः। वाचम्। अद्य। स्वदाति । नः । इमम् । नः । देव । सवितः । यज्ञम् । प्रेति । सुव । देवायुवमिति देव – युवम् । सखिविदमिति सखि – विदम् । । ॥ । । । । । । । । । सत्राजितमिति सत्र – जितम् । धनजितमिति धन – जितम् । सुवर्जितमिति सुवः - जितम् । ऋचा । स्तोमम् । समिति । अर्धय । गायत्रेण । रथन्तरमिति रथं – तरम् । बृहत् । गायत्रवर्तनीति गायत्र – वर्तनि । देवस्य । त्वा । सवितुः । प्रसव इति प्र – सवे । अश्विनोः । बाहुभ्यामिति बाहु – भ्याम् । पूष्णः । हस्ताभ्याम् । गायत्रेण । छन्दंसा । एति । ददे । अङ्गिरस्वत् । अभ्रिः । असि । नारि: । 3 (50)

<u>4.1.1.4</u>

-रिस पृथिव्याः सधस्थादिग्नं पुरीष्यमङ्गिरस्वदा भर त्रैष्टुभेन त्वा छन्दसा ऽऽददेऽङ्गिरस्वद्-बिभ्रेरिस नारिरिस त्वया वयण् सधस्थ आग्निण् शकेम खनितुं पुरीष्यं जागतेन त्वा छन्दसा ऽऽददेऽङ्गिरस्वद्धस्त आधाय सिवता बिभ्रदिभ्रिण् हिरण्ययीं । तया ज्योतिरजस्म-मिदग्निं खात्वी न आ भरानुष्टुभेन त्वा छन्दसा () ऽऽददेऽङ्गिरस्वत् । 4

4.1.1.4 - Padam

असि । पृथिव्याः । सधस्थादिति सध – स्थात् । अग्निम् ।

पुरीष्यम् । अङ्गिरस्वत् । एति । भर । त्रैष्टुभेन । त्वा । छन्दसा ।

एति । ददे । अङ्गिरस्वत् । बिभ्रः । असि । नारिः । असि । त्वया ।

वयम् । सधस्थ इति सध – स्थे । एति । अग्निम् । शकेम ।

खनितुम् । पुरीष्यम् । जागतेन । त्वा । छन्दसा । एति । ददे ।

अङ्गिरस्वत् । हस्ते । आधायेत्या – धाय । सविता । बिभ्रत् ।

अभ्रिम् । हिरण्ययीम् । तया । ज्योतिः । अजस्रम् । इत् । अग्निम् ।

4.1.2.1 - Padam

इमाम् । अगृभ्णत्र् । रशनाम् । ऋतस्य । पूर्वे । आयुषि । विद्येषु । कव्या । तया । देवाः । सुतम् । एति । बभूवुः । ऋतस्य । सामन्त् । सरम् । आरपन्तीत्या – रपन्ती । प्रतूर्तमितिप्र – तूर्तम् । वाजिन्न् । एति । द्रव । वरिष्ठाम् । अन्विति । साँवतमिति सां – वतम् । दिवि ।

ते । जन्म । परमम् । अन्तरिक्षे । नाभिः । पृथिव्याम् । अधीति । योनिः । युञ्जाथाम् । रासंभम् । युवम् । अस्मिन्न् । यामे । वृषण्वसू इति वृषण् – वसू । अग्निम् । भरन्तम् । अस्मयुमित्यस्म – युम् । योगेयोग इति योगे – योगे । तवस्तरमिति तवः – तरम् । वाजेवाज इति वाजे – वाजे। हवामहे। सखायः। इन्द्रम्। ऊतये। प्रत्विन्निति प्र – तूर्वन्न् । 5 (50) <u>4.1.2.2</u> -नेह्यवक्रामन्नर्शस्ती रुद्रस्य गाणपत्यान् मयोभूरेहि । उर्वन्तरिक्षमन्विहि स्वस्ति गव्यूतिरभयानि कृण्वन्त् । पूष्णा सयुजा सह । पृथिव्याः सधस्थादग्निं पुरिष्य-मङ्गिरस्व-दच्छेह्यग्निं पुरीष्य-मङ्गिरस्वद-च्छेमोऽग्निं पुरीष्य-मङ्गिरस्वद्-भरिष्यामोऽग्निं पुरीष्य-मङ्गिरस्वद्-भरामः । अन्वग्निरुषसा-मग्रमख्य-दन्वहानि प्रथमो जातवेदाः । अनु सूर्यस्य - [ ] 6

4.1.2.2 - Padam

एति । इहि । अवक्रामन्नित्यव – क्रामन्न् । अशस्तीः । रुद्रस्य । गाणपत्यादिति गाणं – पत्यात् । मयोभूरिति मयः – भूः । एति । इहि । उरु । अन्तरिक्षम् । अन्विति । इहि । स्वस्तिगव्यतिरिति स्वस्ति – गव्यूतिः । अभयानि । कृण्वन्न् । पूष्णा । सयुजेति स – युजा । सह । पृथिव्याः । सधस्थादितिं सध – स्थात् । अग्निम् । पुरिष्यम् । अङ्गिरस्वत् । अच्छ । इहि । अग्निम् । पुरीष्यम् । अङ्गिरस्वत् । अच्छं । इमः । अग्निम् । पुरीष्यम् । अङ्गिरस्वत् । भरिष्यामः । अग्निम् । पुरीष्यम् । अङ्गिरस्वत् । भरामः । अन्विति । अग्निः । उषसाम् । अग्रम् । अख्यत् । अन्विति । अहानि । प्रथमः । जातवेदा इति जात – वेदाः । अन्विति । सूर्यस्य । 6 (50)

<u>4.1.2.3</u>

पुरुत्रा च रञ्मीननु द्यावापृथिवी आ ततान । आगत्य वाज्यध्वनः — । — । — । — । सर्वा मृथो विधूनुते । अग्निण् सधस्थे महति चक्षुषा नि चिकीषते ।

आक्रम्य वाजिन् पृथिवीमग्निमिच्छ रुचा त्वं। भूम्या वृत्वाय नो ब्रूहि यतः खनाम तं वयं। द्यौस्ते पृष्ठं पृथिवी सधस्थमात्मा उन्तरिक्ष ए समुद्रस्ते योनिः । विख्याय चक्षुषा त्वमभि तिष्ठ [] 7 4.1.2.3 - Padam पुरुत्रेति पुरु – त्रा । च । रञ्मीन् । अन्विति । द्यावा पृथिवी इति ग्रावा – पृथिवी । एति । ततान । आगत्येत्या – गत्य । वाजी । अध्वनः । सर्वाः । मृधः । वीति । धूनुते । अग्निम् । सधस्थ इति सध – स्थे । महति । चक्षुंषा । नीति । चिकीषते । आक्रम्येत्या – क्रम्य । वाजिन्न् । पृथिवीम् । अग्निम् । इच्छ । वयम् । द्यौः । ते । पृष्ठम् । पृथिवी । सधस्थमिति सध – स्थम् । आत्मा । अन्तरिक्षम् । समुद्रः । ते । योनिः । विख्यायेति

वि - ख्याय । चक्ष्णा । त्वम् । अभीति । तिष्ठ । 7 (50)

<u>4.1.2.4</u>

```
पृतन्यतः ।
उत्क्राम महते सौभगाया–स्मादास्थानाद् द्रविणोदा वाजिन्न् ।
वय 🗸 स्याम सुमतौ पृथिव्या अग्निं खनिष्यन्त उपस्थे अस्याः ।
उदक्रमीद् द्रविणोदा वाज्यर्वाऽकः स लोक ए सुकृतं पृथिव्याः ।
ततः खनेम सुप्रतीकमग्नि ए सुवो रुहाणा अधि नाक उत्तमे ।
अपो देवीरुपं सृज मधुमतीरयक्ष्मायं प्रजाभ्यः ।
तासा 🗸 स्थानादु ज्जिहता – मोषधयः सुपिप्पलाः । जिघर्म्य – [] 8
4.1.2.4 - Padam
पृतन्यतः । उदिति । क्राम । महते । सौभंगाय । अस्मात् ।
॥ ॥ ।
आस्थानादित्या – स्थानात् । द्रविणोदा इति द्रविणः – दाः ।
वाजिन्न् । वयम् । स्याम । सुमताविति सु – मतौ । पृथिव्याः ।
अग्निम् । खनिष्यन्तः । उपस्थ इत्युप – स्थे । अस्याः । उदिति ।
अक्रमीत् । द्रविणोदा इति द्रविणः – दाः । वाजी । अर्वा । अर्कः ।
सः। लोकम्। सुकृतमिति सु-कृतम्। पृथिव्याः। ततः। खनेम।
```

सुप्रतीकमिति सु-प्रतीकम् । अग्निम् । सुवः । रुहाणाः । अधीति । नाकें । उत्तम इत्युंत् – तमे । अपः । देवीः । उपेति । सृज । मधुमतीरिति मधु – मतीः । अयक्ष्मायं । प्रजाभ्य इति प्र–जाभ्यः । तासाम् । स्थानात् । उदिति । जिहताम् । ओषधयः । स्पिप्पला इति स् – पिप्पलाः । जिघर्मि । 8 (50) <u>4.1.2.5</u> -गिनं मनसा घृतेन प्रतिक्ष्यन्तं भुवनानि विश्वा । पृथुं तिरश्चा वयसा बृहन्तं वयचिष्ठमन्न ए रभसं विदानं। आ त्वा जिघर्मि वचसा घृतेनाऽरक्षसा मनसा तज्जुषस्व। मर्यश्रीः स्पृहयद्-वर्णो अग्निर्नाऽभिमृशे तनुवा जर्.हंषाणः । परि वाजपतिः कविरग्निर्.हव्यान्यक्रमीत् । दधद् रत्नानि दाशुषे । परि त्वाउग्ने पुरं वयं विप्रं सहस्य धीमहि । धृषद् वर्णं दिवेदिवे भेतारं () भङ्गरावतः । त्वमग्ने द्यभिस्त्व-माशुशुक्षणिस्त्व-मद्भ्यस्त्व-मञ्मनस्परि । त्वं वनेभ्य स्त्वमोषधीभ्य स्त्वं नृणां नृपते जायसे शुचिः । 9

4.1.2.5 - Padam

अग्निम् । मनसा । घृतेन । प्रतिक्ष्यन्तमिति प्रति – क्ष्यन्तम् । । । । । । । । । । । । भुवनानि । विश्वा । पृथुम् । तिरश्चा । वयसा । बृहन्तम् । व्यचिष्ठम् । ॥ । । । । । । अन्नम् । रभसम् । विदानम् । एति । त्वा । जिघर्मि । वचसा । घृतेन । अरक्षसा । मनसा । तत् । जुषस्व । मर्यश्रीरिति मर्य-श्रीः । स्पृहयद्वर्ण इति स्पृहयत् – वर्णः । अग्निः । न । अभिमृश ा । । । । । । इत्यभि – मृशे । तनुवा । जर्हृषाणः । परीति । वाजपतिरिति वाज – पतिः । कविः । अग्निः । हव्यानि । अक्रमीत् । दधत् । रत्नानि । दाशुषे । परीति । त्वा । अग्ने । पुरम् । वयम् । विप्रम् । सहस्य । धीमहि । धृषद्वर्णमिति धृषत् – वर्णम् । दिवेदिव इति दिवे – दिवे । भेतारम् ( ) । भङ्गरावत इति भङ्गर – वतः । त्वम् । अग्ने । द्युभिरिति द्यु – भिः । त्वम् । आशुशुक्षणिः । त्वम् । अद्भ्य इत्यत् – भ्यः । त्वम् । अञ्मनः । परि । त्वम् । वनेभ्यः । त्वम् ।

ओषधीभ्य इत्योषधि – भ्यः । त्वम् । नृणाम् । नृपत इति नृ–पते । जायसे । शुचिः । ९ (७०) (प्रतूर्वन्थ् – सूर्यस्य – तिष्ठ – जिधर्मि - भेतारं - ँवि एशतिश्च) (A2) 4.1.3.1 देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनो र्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यां पृथिव्याः सधस्थेऽग्निं पुरीष्य-मङ्गिरस्वत् खनामि । ज्योतिष्मन्तं त्वाऽग्ने सुप्रतीकमजस्रेण भानुना दीद्यानं । शिवं प्रजाभ्योऽहिं सन्तं पृथिव्याः सधस्थेऽग्निं पुरीष्य-मङ्गिरस्वत् चनामि । अपां पृष्ठमसि सप्रथा उर्वग्निं भरिष्यदपराविपष्ठं । वर्धमानं मह आ च पुष्करं दिवो मात्रया वरिणा प्रथस्व । शर्म च स्थो - [ ] 10 4.1.3.1 - Padam देवस्य । त्वा । सवितुः । प्रसव इति प्र – सवे । अश्विनोः ।

स्थस्थ इति स्थ – स्थे । अग्निम् । पुरीष्यम् । अङ्गिरस्वत् ।

खनामि । ज्योतिष्मन्तम् । त्वा । अग्ने । सुप्रतीकमिति सु – प्रतीकम् । अजस्रोण । भानुना । दीद्यानम् । शिवम् । प्रजाभ्य इति प्र – जाभ्यः । अहि ्सन्तम् । पृथिव्याः । सधस्थ इति सध – स्थे । अग्निम् । पुरीष्यम् । अङ्गिरस्वत् । खनामि । अपाम् । पृष्ठम् । असि । सप्रथा इति स – प्रथाः । उरु । अग्निम् । भरिष्यत् । अपराविषष्ठमित्यपरा – विषष्ठम् । वर्धमानम् । महः। एति । च । पुष्करम् । दिवः । मात्रया । वरिणा । प्रथस्व । शर्म । च । स्थः । 10 (50) ा । वर्म च स्थो अच्छिद्रे बहुले उभे । व्यचस्वती संवसाथां भर्तमग्निं पुरीष्यं । संवसाथां एं सुवर्विदा समीची उरसा त्मना । अग्निमन्त भीरिष्यन्ती ज्योतिष्मन्त मजस्रमित्। पुरीष्योऽसि विश्वभंगः । अथर्वा त्वा प्रथमो निरमन्थदग्ने । त्वामग्ने पुष्करादध्यथर्वा निरमन्थत । मूर्ध्नो विश्वस्य वाघतः । तम् त्वा दध्यङ्कः ऋषिः पुत्र ईधे – [ ] 11

4.1.3.2 - Padam

वर्म । च । स्थः । अच्छिद्रे इति । बहुले इति । उभे इति । व्यचस्वती इति । समिति । वसाथाम् । भर्तम् । अग्निम् । पुरीष्यम् । समिति । वसाथाम् । भर्तम् । अग्निम् । पुरीष्यम् । समिति । वसाथाम् । सुवर्विदेति सुवः – विदा । समीची इति । उर्रसा । तमना । अग्निम् । अन्तः । भरिष्यन्ती इति । ज्योतिष्मन्तम् । अजस्मम् । इत् । पुरीष्यः । असि । विश्वभग्ग इति विश्व – भगः । अर्थवा । त्वा । प्रथमः । निरिति । अमन्थत् । अग्ने । त्वाम् । अग्ने । पुष्करात् । अधीति । अथर्वा । निरिति । अमन्थत् । मूर्धनः । विश्वस्य । वाघतः । तम् । उ । त्वा । दध्यङ् । ऋषिः । पुत्रः । ईधे । 11 (50)

अथर्वणः । वृत्रहणं पुरन्दरं । तमु त्वा पाथ्यो वृषा समीधे दस्युहन्तमं । धनञ्जय ए रणेरणे । सीद होतः स्व उ लोके चिकित्वान्थ् सादया यज्ञ ए सुकृतस्य योनौ । देवावीर्देवान् हिवषा यजास्यग्ने बृहद्-यजमाने वयो धाः ।

नि होता होतृषदने विदानस्त्वेषो दीदिवा असदथ् सुदक्षः । अदब्धव्रत प्रमितर्विसिष्ठः सहस्रं भरः शुचिजिह्वो अग्निः । सण् सीदस्व महाण् असि शोचस्व [] 12

4.1.3.3 - Padam

अथर्वणः । वृत्रहणमिति वृत्र – हनम् । पुरन्दरमिति पुरं – दरम् । तम् । उ । त्वा । पाथ्यः । वृषा । समिति । ईधे । दस्युहन्तममिति दस्यु-हन्तमम् । धनञ्जयमिति धनं – जयम् । रणेरण इति । एणे-रणे । सीद । होतः । स्वे । उ । लोके । चिकित्वान् । सादय । यज्ञम् । सुकृतस्येति सु-कृतस्य । योनौ । देवावीरिति देव-अवीः । देवान् । हविषा । यजासि । अग्ने । बृहत् । यजमाने । वयः । धाः । नीति । होता । होतृषदन इति होतृ – सदने । विदानः । त्वेषः । दीदिवान् । असदत् । सुदक्ष इति सु – दक्षः । अदब्धव्रत प्रमितिरित्यदब्धव्रत-प्रमितः । विसिष्ठः । सहस्रंभर इति सहस्रं-भरः ।

श्चिजिह्न इति शुचि – जिह्नः । अग्निः । समिति । सीदस्व । महान् । असि । शोचस्व । 12 (50) 4.1.3.4 देववीतमः । वि धूममग्ने अरुषं मियेध्य सृज प्रशस्त दर्.शतं । ा । । जनिष्वा हि जेन्यो अग्रे अहार्ण् हितो हितेष्वरुषो वनेषु । ्। । । । । दमेदमे सप्त रत्ना दधानोऽग्निर्.होता नि षसादा यजीयान् । 13 4.1.3.4 - Padam देववीतम इति देव – वीतमः । वीति । धूमम् । अग्ने । अरुषम् । मियेध्य । सृज । प्रशस्तेति प्र – शस्त । दर्.शतम् । जनिष्व । हि । ्। । । । । । । । । । । । इति दमे – दमे । सप्त । रत्ना । दधानः । अग्निः । होता । नीति । ससादा । यजीयान् । 13 (27) (स्थ – ईधे – शोचस्व – सप्तविर्शतिश्च) - *(A3)* 4.1.4.1 सं ते वायुर्मातरिश्वा दधातूत्तानायै हृदयं यद्विलिष्टं। देवानां यश्चरित प्राणथेन तस्मै च देवि वषडस्तु तुभ्यं। vedavms@gmail.com

Page 19 of 61

सुजातो ज्योतिषा सह शर्म वरूथमाऽसदः सुवः। वासो अग्ने विश्वरूप एं संँव्ययस्व विभावसो । उदु तिष्ठ स्वध्वरावा नो देव्या कृपा। दृशे च भासा बृहता सुशुक्विनराऽग्ने याहि सुशस्तिभिः। 14 4.1.4.1 - Padam समिति । ते । वायुः । मातरिश्वा । दधातु । उत्तानाया इत्युत् – तानायै । हृदयम् । यत् । विलिष्टमिति वि – लिष्टम् । देवानाम् । यः । चरति । प्राणथेनेति प्र – अनथेन । तस्मै । च । देवि । वषट् । अस्तु । तुभ्यम् । सुजात इति सु-जातः । ज्योतिषा । सह । शर्म । वरूथम् । एति । असदः । सुवः । वासः । अग्ने । विश्वरूपमिति विश्व – रूपम् । समिति । व्ययस्व । विभावसो इति विभा-वसो । उदिति । उ । तिष्ठ । स्वध्वरेति सु – अध्वर । अव । नः । देव्या । कृपा । दृशे । च । भासा । बृहता । सुशुक्वनिरिति सु-शुक्वनिः । एति । अग्ने । याहि । सुशस्तिभिरिति सुशस्ति – भिः । 14 (50)

```
<u>4.1.4.2</u>
ऊर्ध्व ऊ षु णं ऊतये तिष्ठां देवो न संविता।
ऊर्ध्वो वाजस्य सनिता यदञ्जिभि-र्वाघद्भि-र्विह्वयामहे ।
स जातो गर्भो असि रोदस्योरग्ने चारुर्विभृत ओषधीषु ।
चित्रः शिशुः परि तमा ५ स्यक्तः प्र मातृभ्यो अधि कनिक्रदद्गाः ।
स्थिरो भव वीड्वंङ्ग आशुर्भव वाज्यवंत्र ।
पृथुर्भव सुषदस्त्वमग्नेः पुरीषवाहनः । शिवो भव – [ ] 15
4.1.4.2 - Padam
ऊर्ध्वः । उ । स्विति । नः । ऊतये । तिष्ठ । देवः । न । सविता ।
ऊर्ध्वः । वाजस्य । सनिता । यत् । अञ्जिभिरित्यञ्जि – भिः ।
वाघद्भिरिति वाघत् – भिः । विह्वयामह इति वि – ह्वयामहे । सः ।
जातः । गर्भः । असि । रोदस्योः । अग्ने । चारुः । विभृत इति
वि – भृतः । ओषधीषु । चित्रः । शिशुः । परीति । तमा ्सी ।
अक्तः । प्रेति । मातृभ्य इति मातृ – भ्यः । अधीति । कनिक्रदत् ।
गाः । स्थिरः । भव । वीड्वंङ्ग इति वीडु – अङ्गः । आशुः । भव ।
```

```
वाजी । अर्वन्न् । पृथुः । भव । सुषद इति सु – सदः । त्वम् ।
अग्नेः । पुरीषवाहन इति पुरीष – वाहनः । शिवः । भव । 15 (50)
4.1.4.3
प्रजाभ्यो मानुषीभ्यस्त्वमङ्गिरः।
मा द्यावापृथिवी अभि शूशुचो माऽन्तरिक्षं मा वनस्पतीन्।
प्रैत् वाजी कनिक्रद-न्नानदद्-रासभः पत्वा ।
भरत्नि पुरीष्यं मा पाद्यायुषः पुरा।
रासभो वां कनिक्रदथ् सुयुक्तो वृषणा रथे।
स वामग्निं पुरीष्यमाशुर्दूतो वहादितः ।
वृषाऽग्निं वृषणं भरन्नपां गर्भ ् समुद्रियं । अग्न आ याहि [ ] 16
4.1.4.3 - Padam
प्रजाभ्य इति प्र – जाभ्यः । मानुषीभ्यः । त्वम् । अङ्गिरः । मा ।
ा ।
द्यावापृथिवी इति द्यावा – पृथिवी । अभीति । शूशुचः । मा ।
अन्तरिक्षम् । मा । वनस्पतीन् । प्रेति । एतु । वाजी । कनिक्रदत् ।
नानंदत् । रासभः । पत्वा । भरत्न् । अग्निम् । पुरीष्यम् । मा । पादि ।
```

आयुषः । पुरा । रासभः । वाम् । कनिक्रदत् । सुयुक्त इति सु – युक्तः । वृषणा । रथे । सः । वाम् । अग्निम् । पुरीष्यम् । आशुः । दूतः । वहात् । इतः । वृषा । अग्निम् । वृषणम् । भरत्र् । अपाम् । गर्भम् । समुद्रियम् । अग्ने । एति । याहि । 16 (50) <u>4.1.4.4</u> वीतयं ऋत्र सत्यं। ओषधयः प्रति गृह्णीताऽग्निमेत्र शिवमायन्तमभ्यत्रं युष्मान् । व्यस्यन् विश्वा अमतीरराती-र्निषीदन्नो अप दुर्मति एं हनत् । ओषधयः प्रति मोदध्वमेनं पुष्पावतीः सुपिप्पलाः । अयं ँवो गर्भ ऋत्वियः प्रत्रन् सधस्थमा उसदत् । 17 4.1.4.4 - Padam वीतयें । ऋतम् । सत्यम् । ओषधयः । प्रतीति । गृह्णीत । अग्निम् । एतम् । शिवम् । आयन्तमित्या – यन्तम् । अभीति । अत्र । युष्मान् । व्यस्यन्निति वि – अस्यन् । विश्वाः । अमतीः । अरातीः । निषीदन्नि ति नि – सीदन्न् । नः । अपेति । दुर्मतिमिति दुः – मतिम् । हनत्। ओषधयः। प्रतीति। मोदध्वम्। एनम्।

पुष्पावतीरिति पुष्प – वतीः । सुपिप्पला इति सु – पिप्पलाः ।

अयम् । वः । गर्भः । ऋत्वियः । प्रत्नम् । सधस्थिमिति सध – स्थम् ।

एति । असदत् । 17 (36) (सुशस्तिभिः – शिवो भव – याहि –

पित्र एश्चा च्यो (त्र्यः)

<u>4.1.5.1</u>

वि पाजसा पृथुना शोशुंचानो बाधस्व द्विषो रक्षसो अमीवाः।
सुशर्मणो बृहतः शर्मणि स्यामग्नेरहण् सुहवस्य प्रणीतौ।
आपो हि ष्ठा मयोभुवस्ता न ऊर्जे दधातन। महे रणाय चक्षसे।
यो वः शिवतमो रसस्तस्य भाजयतेह नः। उशतीरिव मातरः।
तस्मा अरं गमाम वो यस्य क्षयाय जिन्वथ। आपो जनयथा च नः।

मित्रः - [ ] 18

4.1.5.1 - Padam

वीति । पाजसा । पृथुना । शोशुचानः । बाधस्व । द्विषः । रक्षसः । अमीवाः । सुशर्मण इति सु – शर्मणः । बृहतः । शर्मणि । स्याम् । अग्नेः । अहम् । सुहवस्येति सु–हवस्य । प्रणीताविति प्र – नीतौ ।

```
आपः । हि । स्थ । मयोभुव इति मयः-भुवः । ताः । नः । ऊर्जे ।
दधातन । महे । रणाय । चक्षसे । यः । वः । शिवतम इति
शिव–तमः । रसः । तस्य । भाजयत । इह । नः । उशतीः । इव ।
। ॥ ॥ ।
मातरः । तस्मै । अरम् । गमाम । वः । यस्य । क्षयाय । जिन्वथ ।
आपः । जनयथ । च । नः । मित्रः । 18 (50)
4.1.5.2
स्र्सृज्य पृथिवीं भूमिं च ज्योतिषा सह ।
सुजातं जातवेदसमग्निं वैश्वानरं विभ्रं।
अयक्ष्मायं त्वा संज्ञामि प्रजाभ्यः ।
विश्वे त्वा देवा वैश्वानराः सर्ं सृजन्त्वा–नुष्टुभेन छन्दसाऽङ्गिरस्वत् ।
रुद्राः संभृत्यं पृथिवीं बृहज्ज्योतिः समीधिरे ।
तेषां भानुरजस्र इच्छुक्रो देवेषु रोचते । सङ् सृष्टां वसुभी रुद्रैधीरैः
```

4.1.5.2 - Padam

सङ्सृज्येति सं – सृज्यं । पृथिवीम् । भूमिम् । च । ज्योतिषा । सह । सुजातमिति सु – जातम् । जातवेदसमिति जात – वेदसम् । अग्निम् । वैश्वानरम् । विभुमिति वि – भुम् । अयक्ष्मायं । त्वा । समिति । सृजामि । प्रजाभ्य इति प्र-जाभ्यः । विश्वे । त्वा । देवाः । वैश्वानराः । समिति । सृजन्तु । आनुष्टुभेनेत्यानु – स्तुभेन । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् । रुद्राः । संभृत्येति सं – भृत्यं । पृथिवीम् । बृहत् । ज्योतिः । समिति । ईधिरे । तेषाम् । भानुः । अजस्रः । इत् । शुक्रः । देवेषु । रोचते । स॰्सृष्टामिति सं – सृष्टाम् । वसुभिरिति वसु – भिः । रुद्रैः । धीरैः । कर्मण्याम् । मृदम् । हस्ताभ्याम् । मृद्वीम् । कृत्वा । सिनीवाली । करोतु । 19 (50) 4.1.5.3 तां । सिनीवाली सुंकपर्दा सुंकुरीरा स्वौपशा । सा तुभ्यमदिते मह ओखां दधातु हस्तयोः। उखां करोतु शक्त्यां बाहुभ्या-मदितिर्धिया ।

4.1.5.3 - Padam

ताम् । सिनीवाली । सुकपर्देति सु – कपर्दा । सुकुरीरेति

सु – कुरीरा । स्वौपशेति सु – औपशा । सा । तुभ्यम् । अदिते ।

महे । एति । उखाम् । दधातु । हस्तयोः । उखाम् । करोतु ।

शक्तया । बाहुभ्यामिति बाहु – भ्याम् । अदितिः । धिया । माता ।

पुत्रम् । यथा । उपस्थ इत्युप–स्थे । सा । अग्निम् । बिभर्तु । गर्भे ।

आ । मखस्य । शिरः । असि । यज्ञस्य । पदे इति । स्थः ।

वसवः । त्वा । कृण्वन्तु । गायत्रेण । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् ।

पृथिवी । असि । रुद्राः । त्वा । कृण्वन्तु । त्रैष्टुभेन । छन्दसा ।

अङ्गिरस्वत् । अन्तरिक्षम् । असि । 20 (50)

<u>4.1.5.4</u>

-दित्यास्त्वा कृण्वन्तु जागतेन छन्दसाऽङ्गिरस्वद् द्यौरसि विश्वे त्वा देवा वैश्वानगः कृण्वन्त्वानुष्टुभेन छन्दसा-ऽङ्गिरस्वद्-दिशोऽसि धुवाऽसि धारया मिय प्रजाण् गयस्पोषं गौपत्यण् सुवीर्यण् सजातान् यजमानायाऽदित्यै गस्नाऽस्य दितिस्ते बिलं गृह्णातु पाङ्केन छन्दसा ऽङ्गिरस्वत् । कृत्वाय सा महीमुखां मृन्मयीं योनिमग्नये । तां पुत्रेभ्यः सं प्रा ( ) यच्छददितिः श्रपयानिति । 21

4.1.5.4 - Padam

आदित्याः । त्वा । कृण्वन्तु । जागतेन । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् ।

ह्यौः । असि । विश्वे । त्वा । देवाः । वैश्वानगः । कृण्वन्तु ।

आनुष्टुभेनेत्यानु – स्तुभेन । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् । दिशः । असि ।

धुवा । असि । धारय । मिय । प्रजामिति प्र–जाम् । ग्रयः । पोषम् ।

गौपत्यम् । सुवीर्यमिति सु – वीर्यम् । सजातानिति स – जातान् ।

गण्यजमानाय । अदित्यै । रास्ना । अङ्गिरस्वत् । कृत्वाय । सा । महीम् ।

गृह्वातु । पाङ्केन । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् । कृत्वाय । सा । महीम् ।

उखाम् । मृन्मयीमिति मृत्–मयीम् । योनिम् । अग्नये । ताम् । पुत्रेभ्यः । सम् । प्रेति ( ) । अयच्छत् । अदितिः । श्रपयान् । इति । 21 (54)

(मित्रः – करो – त्वन्तरिक्षमिस – प्र – चत्वारि च) (A5) 4.1.6.1

4.1.6.1 - Padam

वसवः । त्वा । धूपयन्तु । गायत्रेण । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् । ———— । रुद्राः । त्वा । धूपयन्तु । त्रैष्टुभेन । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् ।

आदित्याः । त्वा । धूपयन्तु । जागतेन । छन्दंसा । अङ्गिरस्वत् । विश्वें । त्वा । देवाः । वैश्वानराः । धूपयन्तु । आनुष्टुभेनेत्यानु – स्तुभेन । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् । इन्द्रः । त्वा । धूपयतु । अङ्गिरस्वत् । विष्णुः । त्वा । धूपयतु । अङ्गिरस्वत् । वरुणः । त्वा । धूपयतु । अङ्गिरस्वत् । अदितिः । त्वा । देवी । विश्वदेव्यावतीति विश्वदेव्य – वती । पृथिव्याः । सधस्थ इति सध – स्थे । अङ्गिरस्वत् । खनतु । अवट । देवानाम् । त्वा । _ ॥ पत्नीः । **22 (50)**

4.1.6.2

र्देवी र्विश्व देव्यावतीः पृथिव्याः सधस्थेऽङ्गिरस्वद्–दधतूखे ॥ धिषणास्त्वा देवीर्विश्वदेव्यावतीः पृथिव्याः सधस्थे-ऽङ्गिरस्व-दभीन्धतामुखे ग्नास्त्वा देवीर्विश्वदेव्यावतीः पृथिव्याः सधस्थेऽङ्गिरस्व-च्छ्रपयन्तूखे वरूत्रयो जनयस्त्वा वेवीर्विश्वदेव्यावतीः पृथिव्याः सधस्थेऽङ्गिरस्वत् पचन्त्रखे ।

मित्रैतामुखां पचैषा मा भेदि । एतां ते परि ददाम्यभित्त्यै । — — — — — — अभीमां — [ ] 23

4.1.6.2 - Padam

देवीः । विश्वदेव्यावतीरिति विश्वदेव्य – वतीः । पृथिव्याः । सधस्थ इति सध – स्थे । अङ्गिरस्वत् । दधतु । उखे । धिषणाः । त्वा । देवीः । विश्वदेव्यावतीरिति विश्वदेव्य – वतीः । पृथिव्याः । सधस्थ इति सध – स्थे । अङ्गिरस्वत् । अभीति । इन्धताम् । उखे । ग्नाः । त्वा । देवीः । विश्वदेव्यावतीरिति विश्वदेव्य – वतीः । पृथिव्याः । सधस्थ इति सध – स्थे । अङ्गिरस्वत् । श्रपयन्तु । उखे । वरूत्रयः । जनयः । त्वा । देवीः । विश्वदेव्यावतीरिति विश्वदेव्य – वतीः । पृथिव्याः । सधस्थ इति सध – स्थे । अङ्गिरस्वत् । पचन्तु । उखे । मित्रं । एताम् । उखाम् । पच । एषा । मा । भेदि । एताम् । ते । परीति । ददामि । अभित्त्यै । अभीति । इमाम् । 23 (50)

महिना दिवं मित्रो बभूव सप्रथाः । उत श्रवसा पृथिवीं ।

मित्रस्य चर्षणीधृतः श्रवो देवस्य सान्तसं । द्युम्नं चित्रश्रवस्तमं ।

देवस्त्वा सिवतोद्वपतु सुपाणिः स्वङ्गिरिः । सुबाहुरुत शक्त्या ।

अपद्यमाना पृथिव्याशा दिश आ पृण ।

उत्तिष्ठ बृहती भवोध्वा तिष्ठ धुवा त्वं । वसवस्त्वा ऽऽच्छृन्दन्तु

गायत्रेण छन्दसाऽङ्गिरस्वद् रुद्रास्त्वाऽऽ च्छृन्दन्तु () त्रैष्टुभेन

छन्दसाऽङ्गिरस्व-दादित्यास्त्वा ऽऽच्छृन्दन्तु जागतेन

छन्दसाऽङ्गिरस्वद् –विश्वे त्वा देवा वैश्वान्य आ च्छृन्दन्त्वानुष्टुभेन

छन्दसाऽङ्गिरस्वत् । 24

4.1.6.3 - Padam

महिना । दिवम् । मित्रः । बभूव । सप्रथा इति स – प्रथाः । उत । नि । पृथिवीम् । मित्रस्य । चर्षणीधृत इति चर्षणी – धृतः । श्रवः । देवस्य । सानसिम् । द्युम्नम् । चित्रश्रवस्तममिति । चित्रश्रवः – तमम् । देवः । त्वा । सविता । उदिति । वपतु ।

4.1.7.1

समास्त्वाऽग्न ऋतवो वर्धयन्तु संवथ्सरा ऋषयो यानि सत्या।
सं दिव्येन दीदिहि रोचनेन विश्वा आ भाहि प्रदिशः पृथिव्याः।
सं चेध्यस्वाऽग्ने प्र च बोधयैनमुच्च तिष्ठ महते सौभगाय।

मा च रिषदुपसत्ता ते अग्ने ब्रह्माणस्ते यशसः सन्तु माऽन्ये। । – । त्वामग्ने वृणते ब्राह्मणा इमे शिवो अग्ने – [] 25

4.1.7.1 - Padam

समाः । त्वा । अग्ने । ऋतवः । वर्धयन्तु । साँवथ्सरा इति
सं-वथ्सराः । ऋषयः । यानि । सत्या । समिति । दिव्येन । दीदिहि ।
रोचनेन । विश्वाः । एति । भाहि । प्रदिशः इति प्र – दिशः ।

पृथिव्याः । समिति । च । इध्यस्व । अग्ने । प्रेति । च । बोधय ।

एनम् । उदिति । च । तिष्ठ । महते । सौभगाय । मा । च । रिषत् ।

उपसत्तेत्युप – सत्ता । ते । अग्ने । ब्रह्माणः । ते । यशसः । सन्तु ।

मा । अन्ये । त्वाम् । अग्ने । वृणते । ब्राह्मणाः । इमे । शिवः ।

अग्ने । 25 (50)

4.1.7.2

4.1.7.2 - Padam

स्वरण इति सं – वरणे । भव । नः । सपलहेति सपल–हा । नः । अभिमातिजिदित्यभिमाति – जित् । च । स्वे । गये । जागृहि । अप्रयुच्छिन्नित्यप्र – युच्छन्न् । इह । एव । अग्ने । अधीति । धारय । रियम् । मा । त्वा । नीति । क्रन्न् । पूर्विचत इति पूर्व – चितः । निकारिण इति नि – कारिणः । क्षत्रम् । अग्ने । सुयममिति सु – यमम् । अस्तु । तुभ्यम् । उपसत्तेत्युप–सत्ता । वर्धताम् । ते । अनिष्टृतः । क्षत्रेण । अग्ने । स्वायुरिति सु – आयुः । समिति । सभस्व । मित्रेण । अग्ने । मित्रधेय इति मित्र – धेये । यतस्व । सजातानामिति स – जातानाम् । मध्यमस्था इति मध्यम – स्थाः ।

एधि । राज्ञाम् । अग्ने । विहव्य इति वि – हव्यः । दीदिहि । इह । —— —— अतीति । 26 (50)

4.1.7.3

निहो अति स्प्रिधो ऽत्यचित्ति-मत्यरातिमग्ने ।

विश्वा ह्यग्ने दुरिता सहस्वाथास्मभ्य ए सहवीरा ए रियन्दाः ।

अनाधृष्यो जातवेदा अनिष्टृतो विराडग्ने क्षत्रभृद्-दीदिहीह ।

विश्वा आशाः प्रमुञ्चन् मानुषीर्भियः शिवाभिरद्य परि पाहि नो वृधे ।

बृहस्पते सवितर्बोधयैन ए सण्शितं चिथ्सं तरा ए सण् शिशाधि ।

वर्धयैनं महते सौभगाय [ ] 27

4.1.7.3 - Padam

निहः । अतीति । स्रिधः । अतीति । अचित्तम् । अतीति । अगितम् । अगेतिम् । अगेति । अगेति । अगेतिम् । अगे । विश्वा । हि । अग्ने । दुरितेति दुः – इता । सहस्व । अथ । अस्मभ्यमित्यस्म – भ्यम् । सहवीरामिति सह – वीराम् । रियम् । दाः । अनाधृष्य इत्यना – धृष्यः । जातवेदा इति जात – वेदाः । अनिष्टृतः । विराडिति वि – राट् । अग्ने ।

क्षत्रभृदिति क्षत्र – भृत् । दीदिहि । इह । विश्वाः । आशाः । प्रमुञ्चन्निति प्र – मुञ्चन्न् । मानुषीः । भियः । शिवाभिः । अद्य । परीति । पाहि । नः । वृधे । बृहस्पते । सवितः । बोधय । एनम् । सर्शितमिति सं - शितम् । चित् । संतरामितिं सं - तराम् । समिति । शिशाधि । वर्धयं । एनम् । महते । सौभगाय । 27 (50) 4.1.7.4 विश्व एनमनु मदन्तु देवाः । अमुत्रभूयादध यद्यमस्य बृहस्पते । । । । । । । । । अभिशस्तेर मुञ्चः । प्रत्यौहता-मश्चिना मृत्युमस्माद् देवाना-मग्ने भिषजा राचीभिः । उद्वयं तमसस्परि पर्यन्तो ज्योतिरुत्तरं । देवं देवत्रा सूर्यमगन्म ज्योतिरुत्तमं । 28 4.1.7.4 - Padam विश्वे । एनम् । अन्विति । मदन्तु । देवाः । अमुत्रभूयादित्यमुत्र – भूयात् । अधं । यत् । यमस्य । बृहस्पते । अभिशंस्तेरित्यभि - शस्तेः । अमुञ्चः । प्रतीति । औहताम् । अश्विना । मृत्युम् । अस्मात् । देवानाम् । अग्ने । भिषजा ।

शचीभिरिति शचि - भिः । उदिति । वयम् । तमसः । परीति । पञ्यन्तः । ज्योतिः । उत्तरमित्युत् – तरम् । देवम् । देवत्रेति देव – त्रा । सूर्यम् । अगन्म । ज्योतिः । उत्तममित्युत् – तमम् । 28 (34) (इमे शिवो अग्ने – ऽति – सौभगाय – चतुंस्त्रिंश्राच्च) (A7) <u>4.1.8.1</u> ऊर्ध्वा अस्य समिधों भवन्त्यूर्ध्वा शुक्रा शोची ७ष्यग्नेः । द्युमत्तमा सुप्रतीकस्य सूनोः । तनूनपादसुरो विश्ववेदा देवो देवेषु देवः । पथ आऽनिक मध्वा घृतेन । मध्वा यज्ञं नक्षसे प्रीणानो नराञा ्सो अग्ने । सुकृद्देवः सविता विश्ववारः । अच्छायमेति शवसा घृतेनेडानो वहिर्नमसा । अग्नि७ स्नुचो अध्वरेषु प्रयथ्सु । स यक्षदस्य महिमानमग्नेः स - [ ] 29 4.1.8.1 - Padam ऊर्ध्वाः । अस्य । समिध इति सं–इधः । भवन्ति । ऊर्ध्वा । शुक्रा ।

शोची एषिं । अग्नेः । द्युमत्तमेतिं द्युमत् – तमा ।

सुप्रतीकस्येति सु – प्रतीकस्य । सूनोः । तनूनपादिति तनू – नपात् । असुरः । विश्ववेदा इति विश्व-वेदाः । देवः । देवेषु । देवः । पथः । एति । अनिक्त । मध्वा । घृतेन । मध्वा । यज्ञम् । नक्षसे । प्रीणानः । नराञ्चः । अग्ने । सुकृदिति सु – कृत् । देवः । सविता । विश्ववार इति विश्व – वारः । अच्छं । अयम् । एति । शवसा । घृतेन । ईडानः । वहिः । नमसा । अग्निम् । सुचः । अध्वरेषु । प्रयथ्स्वितं प्रयत् – सु । सः । यक्षत् । अस्य । महिमानम् । अग्नेः । सः । 29 (50) ई मन्द्रासु प्रयसः । वसुश्चेतिष्ठो वसुधातमश्च । द्वारो देवीरन्वस्य विश्वे व्रता ददन्ते अग्नेः । उरुव्यचसो धाम्ना पत्यमानाः । ते अस्य योषणे दिव्ये न योनावुषासानका । इमं यज्ञमवता मध्वरं नः । दैव्या होतारावूर्ध्व-मध्वरं नोऽग्नेर्जिह्वामभि गृणीतं । कृणुतं नः स्विष्टिं । तिस्रो देवीर्बर्.हिरेद् सदन्त्वडा सरस्वती - [ ] 30

4.1.8.2 - Padam

ईम्। मन्द्रासु। प्रयसः। वसुः। चेतिष्ठः। वसुधातम इति वस् – धातमः । च । द्वारः । देवीः । अन्विति । अस्य । विश्वे । वृता । ददन्ते । अग्नेः । उरुव्यचस इत्युरु – व्यचसः । धाम्ना । पत्यमानाः । ते इति । अस्य । योषणे इति । दिव्ये इति । न । योनौ । उषासानका । इमम् । यज्ञम् । अवताम् । अध्वरम् । नः । दैव्या । होतारौ । ऊर्ध्वम् । अध्वरम् । नः । अग्नेः । जिह्वाम् । अभीति । गृणीतम् । कृणुतम् । नः । स्विष्टिमिति सु-इष्टिम् । तिस्रः । देवीः । बर्.हिः । एति । इदम् । सदन्तु । इडा । सरस्वती । 30 (50) 4.1.8.3 भारती । मही गृणाना । तन्नस्तुरीपमद्भुतं पुरुक्षु त्वष्टां सुवीरं । रायस्पोषं विष्यंतु नाभिमस्मे । वनस्पतेऽव सृजा रराणस्त्मना देवेषु । अग्निर्.हव्य ए शमिता सूदयाति । अग्ने स्वाहा कृणुहि जातवेद इन्द्राय हव्यं । विश्वे देवा हविरिदं जुषन्तां ।

4.1.8.3 - Padam

भारती । मही । गृणाना । तत् । नः । तुरीपम् । अद्भुतम् । पुरुक्षु । त्वष्टा । सुवीरमिति सु – वीरम् । रायः । पोषम् । वीति । स्यतु । नाभिम् । अस्मे इति । वनस्पते । अवेति । सृज । रराणः । त्मना । देवेषु । अग्निः । हव्यम् । शमिता । सूदयाति । अग्ने । स्वाहा । कृणुहि । जातवेद इति जात – वेदः । इन्द्राय । हव्यम् । विश्वे । देवाः । हिवः । इदम् । जुषन्ताम् । हिरण्यगर्भ इति हिरण्य–गर्भः । समिति । अवर्तत । अग्रे । भूतस्य । जातः । पितः । एकः । आसीत् । सः । दाधार । पृथिवीम् । द्याम् । 31 (50)

4.1.8.4

-मुतेमां कस्मै देवाय हिवषा विधेम।

यः प्राणतो निमिषतो महित्वैक इद्राजा जगतो बभूव।

य ईशे अस्य द्विपदश्चतुष्पदः कस्मै देवाय हिवषा विधेम।

य आत्मदा बलदा यस्य विश्व उपासते प्रशिषं यस्य देवाः । यस्य छायाऽमृतं यस्य मृत्युः कस्मै देवाय हिवषा विधेम। यस्येमे हिमवन्तो महित्वा यस्य समुद्र ए रसया सहा – [ ] 32 4.1.8.4 - Padam उत । इमाम् । कस्मै । देवाय । हविषा । विधेम । यः । प्राणत इति प्र – अनतः । निमिषत इतिं नि – मिषतः । महित्वेतिं महि – त्वा । । । । । । । । एकः । इत् । राजा । जगतः । बभूव । यः । ईशे । अस्य । द्विपद । । । । । । । । । । इति द्वि – पदः । कस्मै । देवाय । हविषा । विधेम । यः । आत्मदा इत्यात्म-दाः । बलदा इति । । । । । । । । । बल-दाः । यस्य । विश्वे । उपासत इत्युप – आसते । प्रशिषमिति प्र – शिषम् । यस्य । देवाः । यस्य । छाया । अमृतम् । यस्य । मृत्युः । कस्मै । देवाय । हविषा । विधेम । यस्य । इमे । हिमवन्त इति हिम – वन्तः । महित्वेति महि – त्वा । यस्य । समुद्रम् । रसया । सह । 32 (50)

<u>4.1.8.5</u>

-ऽऽहुः । यस्येमाः प्रदिशो यस्य बाहू कस्मै देवाय हिविषा विधेम । यं क्रन्दसी अवसा तस्तभाने अभ्यक्षेतां मनसा रेजमाने । यत्राधि सूर उदितौ व्येति कस्मै देवाय हिविषा विधेम । येन द्यौरुग्रा पृथिवी च दृढे येन सुवः स्तभितं येन नाकः । यो अन्तरिक्षे रजसो विमानः कस्मै देवाय हिविषा विधेम । आपो ह यन्महती विश्व – [ ] 33

4.1.8.5 - Padam

आहुः । यस्य । इमाः । प्रदिशः इति प्र-दिशः । यस्य । बाहू इति ।

कस्मै । देवाय । हिवषा । विधेम । यम् । क्रन्दसी इति । अवसा ।

तस्तभाने इति । अभ्यक्षेतामित्यभि – ऐक्षेतां । मनसा । रेजमाने

इति । यत्र । अधीति । सूरः । उदितावित्युत् – इतौ । व्येतीति

वि – एति । कस्मै । देवाय । हिवषा । विधेम । येन । द्यौः । उग्रा ।

पृथिवी । च । दृढे इति । येन । सुवः । स्तभितम् । येन । नाकः ।

यः । अन्तरिक्षे । रजसः । विमान इति वि–मानः । कस्मै । देवाय । हविषा । विधेम । आपः । ह । यत् । महतीः । विश्वम् । 33 (50) 4.1.8.6 -मायन् दक्षं दधाना जनयन्तीरग्निं। ततो देवानां निरवर्ततासुरेकः कस्मै देवाय हविषा विधेम । यश्चिदापो महिना पर्यपञ्यद्-दक्षं दधाना जनयन्तीरग्निं। यो देवेष्वधि देव ऐक आसीत् कस्मै देवाय हविषा विधेम । 34 4.1.8.6 - Padam आयन्न् । दक्षम् । दधानाः । जनयन्तीः । अग्निम् । ततः । देवानाम् । । । । । । । । निरिति । अवर्तत । असुः । एकः । कस्मै । देवाय । हविषा । विधेम । यः । चित् । आपः । महिना । पर्यपञ्यदिति परि-अपञ्यत् । दक्षम् । द्धानाः । जनयन्तीः । अग्निम् । यः । देवेषु । अधीति । देवः । एकः । आसीत् । कस्मै । देवाय । हविषा । विधेम । **34 (34)** *(अग्नेः* स – सरस्वती – द्याण् – सह – विश्वं – चतुस्त्रिण्शच्च) (४८)

Special Korvai for Anuvaakam 29 to 34

(ऊर्ध्वा – यः प्राणतो – य आत्मदा – यस्येमे – यङ्क्रन्दसी –

येन द्यौ– रापो ह यत् – ततो देवानां – यश्चिदापो – यो देवेषु –

नव)

<u>4.1.9.1</u>

आकूतिमग्निं प्रयुज् स्वाहा मनो मेधामग्निं प्रयुज् स्वाहा चित्तं विज्ञातमग्निं प्रयुज् स्वाहा वाचो विधृतिमग्निं प्रयुज् स्वाहा वाचो विधृतिमग्निं प्रयुज् स्वाहा प्रजापतये मनवे स्वाहाऽग्नये वैश्वानराय स्वाहा विश्वे देवस्य नेतुर्मर्तो वृणीत सख्यं विश्वे राय इषुध्यसि द्युम्नं वृणीत पुष्यसे स्वाहा मा सु भित्था मा सु रिषो दृण्हस्व वीडयस्व सु। अंब धृष्णु वीरयस्वा – [] 35

4.1.9.1 - Padam

आकूतिमित्या – कूतिम् । अग्निम् । प्रयुजमिति प्र – युजम् ।
॥ ॥ ॥ ॥ ॥
स्वाहा । मनः । मेधाम् । अग्निम् । प्रयुजमिति प्र–युजम् । स्वाहा ।
चित्तम् । विज्ञातमिति वि – ज्ञातम् । अग्निम् ।

प्रयुजमिति प्र – युजम् । स्वाहा । वाचः । विधृतिमिति वि–धृतिम् ।

अग्निम् । प्रयुजमिति प्र – युजम् । स्वाहा । प्रजापतय इति

प्रजा – पतये । मनवे । स्वाहा । अग्नये । वैश्वानराय । स्वाहा ।

प्रजा – पतये । मनवे । स्वाहा । अग्नये । वैश्वानराय । स्वाहा ।

विश्वे । देवस्य । नेतुः । मर्तः । वृणीत । सख्यम् । विश्वे । रायः ।

इषुध्यसि । द्युम्नम् । वृणीत । पुष्यसे । स्वाहा । मा । स्विति ।

भित्थाः । मा । स्विति । रिषः । दृ्हस्व । वीडयस्व । सु । अंब ।

धृष्णु । वीरयस्व । 35 (50)

4.1.9.2

-ऽग्निश्चेदं करिष्यथः । दृण्हस्व देवि पृथिवि स्वस्तयं आसुरी माया स्वधयां कृताऽसि । जुष्टं देवानामिदमस्तु हव्यमरिष्टा त्वमुदिहि यज्ञे अस्मिन्न् । मिन्नैतामुखां तपैषा मा भेदि । एतां ते परि ददाम्यभित्त्यै । द्वन्नः सर्पिरासुतिः प्रत्नो होता वरेण्यः । सहसस्पुत्रो अद्भुतः । परस्या अधि साँवतोऽवराण् अभ्या – [ ] 36

4.1.9.2 - Padam

अग्निः । च । इदम् । करिष्यथः । दृ⊍्हंस्व । देवि । पृथिवि । स्वस्तये । आसुरी । माया । स्वधयेति स्व – धया । कृता । असि । जुष्टम् । देवानाम् । इदम् । अस्तु । हव्यम् । अरिष्टा । त्वम् । उदिति । इहि । यज्ञे । अस्मिन्न् । मित्रं । एताम् । उखाम् । तप । एषा । मा । भेदि । एताम् । ते । परीति । ददामि । अभित्त्यै । दूवन्न इति द्र – अन्नः । सर्पिरासुतिरिति सर्पिः – आसुतिः । प्रतः । ा। । । । । । । । । । । । होता । वरेण्यः । सहसः । पुत्रः । अद्भुतः । परस्याः । अधीति । सँवत इति सं – वतः । अवरान् । अभि । एति । 36 (50) <u>4.1.9.3</u> । ॥ । । तर । यत्राहमस्मि ता ् अव । परमस्याः परावतो रोहिदश्च इहाऽ*गिहि । पुरीष्यः पुरुप्रियोऽग्ने त्वं तरा मृधः । सीद त्वं मातुरस्या उपस्थे विश्वान्यग्ने वयुनानि विद्वान् । मैनामर्चिषा मा तपसाऽभि शूंशुचोऽन्तरस्याण् शुक्र ज्योतिर्वि भाहि। अन्तरंग्ने रुचा त्वमुखायै सदने स्वे । तस्यास्त्व एं हरसा तपन् ()

जातवेदः शिवो भव । शिवो भूत्वा महामग्नेऽथो सीद शिवस्त्वं ।
शिवाः कृत्वा दिशः सर्वाः स्वां योनिमिहाऽऽसदः । 37

4.1.9.3 - Padam

तर । यत्र । अहम् । अस्मि । तान् । अव । परमस्याः । परावत इति

परा – वतः । रोहिद्ध इति रोहित् – अश्वः । इह । एति । गिह ।

पुरीष्यः । पुरुप्रिय इति पुरु – प्रियः । अग्ने । त्वम् । तर । मृधः ।

सीद । त्वम् । मातुः । अस्याः । उपस्थ इत्युप – स्थे । विश्वानि ।

अग्ने । वयुनानि । विद्वान् । मा । एनाम् । अर्चिषा । मा । तपसा ।

अभीति । शूशुचः । अन्तः । अस्याम् । शुक्रज्योतिरिति

च्योतिः । वीति । भाहि । अन्तः । अग्ने । रुचा । त्वम् ।

उखायै । सदने । स्वे । तस्याः । त्वम् । हरसा । तपन्न् () ।

जातवेद इति जात–वेदः । शिवः । भव । शिवः । भूत्वा । महाम् ।

अग्ने । अथो इति । सीद । शिवः । त्वम् । शिवाः । कृत्वा ।

दिशः । सर्वाः । स्वाम् । योनिम् । इह । एति । असदः । 37 (70)

(वीरयस्वा – ऽऽ – तपन् – विश्वातिश्व) (४९)

4.1.10.1

यदग्ने यानि कानि चाऽऽते दारूणि दध्मसि । तदस्तु तुभ्यमिद्–घृतं

तज्जुषस्व यविष्य । यदत्त्युपजिह्निका यद्वम्रो अतिसर्पति ।

सर्वं तदस्तु ते घृतं तज्जुषस्व यविष्ठ्य ।

रात्रिश्रं रात्रिमप्रयावं भरन्तोऽश्वायेव तिष्ठते घासमस्मै ।

रायस्पोषेण समिषा मदन्तोऽग्ने मा ते प्रतिवेशा रिषाम ।

नाभा – [ ] 38

4.1.10.1 - Padam

यत्। अग्ने। यानि। कानि। च। एति। ते। दारूणि। दध्मसि।
तत्। अस्तु। तुभ्यम्। इत्। घृतम्। तत्। जुषस्व। यविष्ठ्य।
यत्। अति। उपजिह्विकेत्युप – जिह्विका। यत्। वमः।
अतिसर्पतीत्यति–सर्पति। सर्वम्। तत्। अस्तु। ते। घृतम्। तत्।
जुषस्व। यविष्ठ्य। रात्रिण्रात्रिमिति रात्रिम् – रात्रिम्।

अप्रयावमित्यप्र–यावम् । भरन्तः । अश्वाय । इव । तिष्ठते । घासम् । अस्मै । रायः । पोषेण । समिति । इषा । मदन्तः । अग्नै । मा । ते । प्रतिवेशा इति प्रति – वेशाः । रिषाम । नाभा । 38 (50) 4.1.10.2 पृथिव्याः संमिधा-नमग्नि ए रायस्पोषाय बृहते हवामहे । इरम्मदं बृहदुक्थं यजत्रं जेतारमग्निं पृतनासु सासिहं । याः सेना अभीत्वरीरा-व्याधिनी-रुगणा उत । ये स्तेना ये च तस्कंरास्ता ७ स्ते अग्नेऽपि दधाम्यास्ये। द ७ ष्ट्राभ्यां मलिम्लून् जंभ्यै - स्तस्करा ७ उत । हनूभ्या स्तेनान् भगवस्ता ७ - स्त्वं खाद सुखादितान् । ये जनेषु मलिम्लवः स्तेना-सस्तस्करा वने । ये – [] 39 4.1.10.2 - Padam पृथिव्याः । समिधानमिति सं-इधानम् । अग्निम् । रायः । पोषाय । बृहते । हवामहे । इरंमदिमतीरं – मदम् । बृहदुक्थिमिति बृहत् – उक्थम् । यजत्रम् । जेतारम् । अग्निम् । पृतनासु ।

```
सासहिम् । याः । सेनाः । अभीत्वरीरित्यभि – इत्वरीः ।
॥ ॥ ।
आव्याधिनीरित्या – व्याधिनीः । उगणाः । उत । ये । स्तेनाः । ये ।
च । तस्कराः । तान् । ते । अग्ने । अपीति । दधामि । आस्ये ।
द्र⊌ष्ट्राभ्याम् । मलिम्लून्न् । जंभ्यैः । तस्करान् । उत । हन्भ्यामिति
हुनु - भ्याम् । स्तेनान् । भगव इति भग - वः । तान् । त्वम् ।
खाद । सुखादितानिति सु – खादितान् । ये । जनेषु । मलिम्लवः ।
स्तेनासः । तस्कराः । वने । ये । 39 (50)
4.1.10.3
कक्षेष्वघा यवस्ता ७स्ते दधामि जंभयोः ।
यो अस्मभ्यमरातीयाद्-यश्च नो द्वेषते जनः।
निन्दाद्यो अस्मान् दिफ्साच्य सर्वं तं मस्मसा कुरु।
स्र्शितं मे ब्रह्म स्र्शितं वीर्यं बलं।
स्र्वितं क्षत्रं जिष्णु यस्याऽहमस्मि पुरोहितः ।
उदेषां बाहू अतिरमुद्धर्च उदू बलं।
क्षिणोमि ब्रह्मणा-ऽमित्रानुन्नयामि - [ ] 40
```

4.1.10.3 - Padam

कक्षेषु । अघायव इत्यघ – यवः । तान् । ते । दधामि । जंभयोः ।

यः । अस्मभ्यमित्यस्म–भ्यम् । अरातीयात् । यः । च । नः । द्वेषते ।

जनः । निन्दात् । यः । अस्मान् । दिफ्सात् । च । सर्वम् । तम् ।

मस्मसा । कुरु । सर्शितमिति सं – शितम् । मे । ब्रह्म ।

सर्शितमिति सं – शितम् । वीर्यम् । बलम् । सर्शितमिति

सं – शितम् । क्षत्रम् । जिष्णु । यस्य । अहम् । अस्मि । पुरोहित

इति पुरः – हितः । उदिति । एषाम् । बाहू इति । अतिरम् । उदिति ।

वर्चः । उदिति । उ । बलम् । क्षिणोमि । ब्रह्मणा । अमित्रान् ।

उदिति । नयामि । 40 (50)

4.1.10.4

स्वाण् अहं । दृशानो रुक्म उर्व्या व्यद्यौहुर्मर्ष्यायुः श्रिये रुचानः । अग्निरमृतो अभवद्वयो-भिर्यदेनं द्यौरजनयथ् सुरेताः । विश्वा रूपाणि प्रति मुञ्चते कविः प्राऽसावीद्भद्रं द्विपदे चतुष्पदे । वि नाकमख्यथ् सविता वरेण्योऽनु प्रयाणमुषसो विराजित ।

4.1.10.4 - Padam

स्वान् । अहम् । दृशानः । रुक्मः । उर्व्या । वीर्ति । अद्यौत् ।

दुर्मर्षिति दुः – मर्षम् । आयुः । श्रिये । रुचानः । अग्निः ।

अमृतः । अभवत् । वयोभिरिति वयः – भिः । यत् । एनम् । द्यौः ।

अजनयत् । सुरेता इति सु – रेताः । विश्वा । रूपाणि । प्रतीति ।

मुञ्चते । कविः । प्रेति । असावीत् । भद्रम् । द्विपद इति द्वि–पदे ।

चतुष्पद इति चतुः – पदे । वीति । नाकम् । अख्यत् । सविता ।

चरेण्यः । अन्विति । प्रयाणमिति प्र – यानम् । उषसः । वीति ।

राजित । नकोषासा । समनसेति स – मनसा । विरूपे इति

वि–रूपे । धापयेते इति । शिशुम् । एकम् । समीची इति । द्यावा ।

क्षाम । रुक्मः । 41 (50)

<u>4.1.10.5</u>

अन्तर्वि भाति देवा अग्निं धारयन् द्रविणोदाः ।

सुपर्णोऽसि गरुत्मान् त्रिवृत्ते शिरो गायत्रं चक्षुः स्तोम आत्मा साम

ते तनूर्वामदेव्यं बृहद्-रथन्तरे पक्षौ यज्ञायज्ञियं पुच्छं

छन्दा ७ स्यङ्गानि धिष्णियाः शफा यजू ७ षि नाम ।

सुपर्णोऽसि गरुत्मान् दिवं गच्छ सुवः पत । 42

4.1.10.5 - Padam

अन्तः । वीति । भाति । देवाः । अग्निम् । धारयन्न् । द्रविणोदा इति द्रविणः – दाः । सुपर्ण इति सु – पर्णः । असि । गरुत्मान् । त्रिवृदिति त्रि – वृत् । ते । शिरः । गायत्रम् । चक्षुः । स्तोमः । आत्मा । साम । ते । तनूः । वामदेव्यमिति वाम – देव्यम् । बृहद्रथन्तरे इति बृहत् – रथन्तरे । पक्षौ । यज्ञायज्ञियम् । पुच्छम् । छन्दार्थसि । अङ्गानि । धिष्णियाः । शुमाः । यजूर्षि । नाम । सुपर्ण इति सु – पर्णः । असि । गरुत्मान् । दिवम् । गुच्छ ।

4.1.11.1

अग्ने यं यज्ञमध्वरं विश्वतः परिभूरसि । स इद्देवेषु गच्छति ।
सोम यास्ते मयोभुव ऊतयः सन्ति दाशुषे । ताभिर्नोऽविता भव ।
अग्निर्मूर्धा भुवः । त्वन्नः सोम या ते धामानि ।
तथ् सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि । धियो यो नः प्रचोदयात् ।
अचित्ती यच्चकृमा दैव्ये जने दीनैर्दक्षैः प्रभूती पूरुषत्वता । 43

4.1.11.1 - Padam

अग्ने । यम् । यज्ञम् । अध्वरम् । विश्वतः । परिभूरिति परि – भूः । असि । सः । इत् । देवेषु । गच्छति । सोम । याः । ते । मयोभुव इति मयः – भुवः । ऊतयः । सन्ति । दाशुषे । ताभिः । नः । अविता । भव । अग्निः । मूर्धा । भुवः । त्वम् । नः । सोम । या । ते । धामानि । तत् । स्वितुः । वरेण्यम् । भर्गः । देवस्य । धीमिहि । धियः । यः । नः । प्रचोदयादिति प्र – चोदयात् । अचिती । यत् ।

4.1.11.2

देवेषु च सिवतर्मानुषेषु च त्वन्नो अत्र सुवतादनांगसः।
चोदियत्री सूनृतानां चेतन्ती सुमतीनां। यज्ञं देधे सरस्वती।
पावीरवी कन्या चित्रायुः सरस्वती वीरप्रती धियं धात्।
गनाभिरच्छिद्रण् शरणण् सजोषा दुराधर्षं गृणते शर्म यण्सत्।
पूषा गा अन्वेतु नः पूषा रक्षत्वर्वतः। पूषा वाजण् सनोतु नः। शुक्रं ते अन्यद्यजतं ते अन्य – [] 44

4.1.11.2 - Padam

देवेषु । च । सिवतः । मानुषेषु । च । त्वम् । नः । अत्र । सुवतात् । अनगसः । चोदियत्री । सूनृतानाम् । चेतन्ती । सुमतीनामिति । सुमतीनामिति । सुमतीनाम् । यज्ञम् । दधे । सरस्वती । पावीरवी । कन्या । चित्रायुरिति चित्र – आयुः । सरस्वती । वीरप्रज्ञीति वीर – प्रज्ञी । धियम् । धात् । गनाभिः । अच्छिद्रम् । ज्ञारणम् ।

सजोषा इति स-जोषाः । दुराधर्षिति दुः - आधर्ष्यम् । गृणते । ज्ञर्म । य्र्सत् । पूषा । गाः । अन्विति । एतु । नः । पूषा । रक्षतु । जर्वतः । पूषा । वाजम् । सनोतु । नः । शुक्रम् । ते । अन्यत् । यजतम् । ते । अन्यत् । यजतम् । ते । अन्यत् । व्यजतम् । ते । अन्यत् ।

<u>4.1.11.3</u>

-हिषुरूपे अहनी द्यौरिवासि । विश्वा हि माया अवसि स्वधावो भद्रा । ते पूषित्रिह रातिरस्तु । तेऽवर्धन्त स्वतवसो महित्वना ऽऽनाकं । तस्थुरुरु चिक्ररे सदः । विष्णु र्यद्धाऽऽवद् –वृषणं मदच्युतं वयो न । सीदन्निध बर्.हिषि प्रिये । प्रचित्रमकं गृणते तुराय मारुताय स्वतवसे भरध्वं । ये सहा सहसा सहन्ते – [ ] 45

4.1.11.3 - Padam

विषुरूपे इति विषु – रूपे । अहनी इति । द्यौः । इव । असि । विश्वाः । हि । मायाः । अवसि । स्वधाव इति स्वधा – वः । भद्रा । ते । पूषत्र् । इह । रातिः । अस्तु । ते । अवर्धन्त । स्वतवस इति स्व – तवसः । महित्वनेति महि – त्वना । एति । नाकम् । तस्थुः ।

4.1.11.4

रेजते अग्ने पृथिवी मखेभ्यः । विश्वे देवा विश्वे देवाः ।

ह्यावा नः पृथिवी इम् सिध्रमद्य दिविस्पृशं ।

यज्ञं देवेषु यच्छतां । प्र पूर्वजे पित्रा नव्यसीभिर्गीभिः

कृणुध्व ए सदने ऋतस्य । आ नो द्यावापृथिवी दैव्येन जनेन यातं

मिह वां वरूथं । अग्नि स्तोमेन बोध्य सिधानो अमर्त्यं ।

हव्या देवेषु नो दधत् । स हव्यवाडमर्त्य उिशग्दूतश्चनोहितः () ।

अग्निर्धिया समृण्वित । श्रान्नो भवन्तु वाजेवाजे । 46

4.1.11.4 - Padam

रेजते । अग्ने । पृथिवी । मखेभ्यः । विश्वे । देवाः । विश्वे । देवाः । ॥ द्यावा । नः । पृथिवी इति । इमम् । सिध्रम् । अद्य । दिविस्पृश्नमिति दिवि – स्पृशम् । यज्ञम् । देवेषु । यच्छताम् । प्रेति । पूर्वजे इति पूर्व-जे। पितरा। नव्यसीभिः। गीर्भिः। कृणुध्वम्। सदने इति। ऋतस्य । एति । नः । द्यावापृथिवी इति द्यावा – पृथिवी । दैव्येन । जनेन । यातम् । महि । वाम् । वरूथम् । अग्निम् । स्तोमेन । । बोधय । समिधान इति सं – इधानः । अमर्त्यम् । हव्या । देवेषु । नः । दधत् । सः । हव्यवाडिति हव्य – वाट् । अमर्त्यः । उशिक् । दूतः । चनोहितः ( ) । अग्निः । धिया । समिति । ऋण्वति । राम् । नः । भवन्तु । वाजेवाज इति वाजे – वाजे । **46 (58)** *(पुरुषत्वता –* यजतन्ते अन्यथ् – सहन्ते – चनोहितो – ऽष्टौ च) (A11)

पद पाठे (वाक्य सहित) – चतुर्थकाण्डे – प्रथमः प्रश्नः

 PraSna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :

 ।
 ।

 (युञ्जान – इमामगृभ्णन् – देवस्य – सन्ते – वि पाजसा –

 ।
 ।

 वसवस्त्वा – समास्त्वो – दुर्ध्वा – अस्याकूतिं – यदग्ने यान् –

 यग्ने यं यज्ञ – मेकादश)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :
(युञ्जानो – वर्म च स्थ – आदित्यस्त्वा – भारती – स्वाण् अहण्

– षट्चत्वारिण्ञत्)

First and Last Padam of First Prasnam of Kandam 4 :-

॥ हरिः ओं ॥ ॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे चतुर्थ काण्डे प्रथमः प्रश्नः समाप्तः ॥

_____

पद पाठे (वाक्य सहित) – चतुर्थकाण्डे – प्रथमः प्रश्नः

Details of Panchati and Padam for Kandam 4 – Prasanam 1 – TS 4.1

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	4	203
Anuvakam 2	5	270
Anuvakam 3	4	177
Anuvakam 4	4	186
Anuvakam 5	4	204
Anuvakam 6	3	169
Anuvakam 7	4	184
Anuvakam 8	6	284
Anuvakam 9	3	170
Anuvakam 10	5	238
Anuvakam 11	4	208
Total →	46	2293

Notes:

- Please refer to the book "TS Kandam 1" and "TS 1.1 pada paadam with Vaakyam" for notes and conventions used in this Compilation.
- Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in